

Số: 124/BC- UBND

Bằng Mạc, ngày 15 tháng 07 năm 2024

BÁO CÁO

Tình hình thực hiện chính sách, pháp luật về Hôn nhân và Gia đình giai đoạn 2022 -2024

Kính gửi: Đoàn giám sát Hội LHPN huyện Chi Lăng.

Thực hiện Kế hoạch số 41/KH-BTV, ngày 28 tháng 6 năm 2024 của Ban Thường vụ Hội LHPN huyện Chi Lăng về giám sát tình hình thực hiện chính sách, pháp Luật về hôn nhân và gia đình giai đoạn 2022- 2024 tại địa bàn UBND các xã Y Tịch, UBND xã Bằng Mạc, UBND Thị trấn Đồng Mô;

Thực hiện quyết định số 33/QĐ-BTV, ngày 28 tháng 6 năm 2024 của Ban Thường vụ Hội LHPN huyện Chi Lăng về thành lập đoàn giám sát việc thực hiện Luật về hôn nhân và gia đình đối với UBND các xã Y Tịch, UBND xã Bằng Mạc, UBND Thị trấn Đồng Mô;

UBND xã Bằng Mạc xin được báo cáo tình hình thực hiện chính sách, pháp luật về Hôn nhân và Gia đình giai đoạn 2022 -2024 trên địa bàn xã như sau;

I. Đặc điểm tình hình chung

- Xã Bằng Mạc thuộc xã vùng I khu núi đá của huyện Chi Lăng, xã có 8 thôn tổng diện tích tự nhiên là: 2.220,3ha, trong đó: Đất nông nghiệp có diện tích 1.294,11ha, đất phi nông nghiệp có diện tích 67,86ha và đất chưa sử dụng có diện tích 858,33ha. Trên địa bàn xã có 631 hộ, dân số 3.051 nhân khẩu, gồm 2 dân tộc chính là dân tộc Tày chiếm 70%, dân tộc Nùng chiếm 29%, còn 1% dân tộc khác. Dân số sinh sống trên địa bàn xã chủ yếu làm nông nghiệp, điều kiện canh tác phụ thuộc vào thiên nhiên.

- Số người trong độ tuổi kết hôn:

+ Đối với nam là 1055/3.051 người (chiếm 34,5% tổng số dân sinh sống trên địa bàn xã).

+ Đối với nữ là 1165/3.051 người (chiếm 38,1% tổng số dân sinh sống trên địa bàn xã).

Những vấn đề nổi lên có liên quan đến thực hiện chính sách, pháp luật về Hôn nhân và gia đình.

Luật Hôn nhân và gia đình (HNGĐ) được Quốc hội thông qua ngày 19/6/2014, có hiệu lực thi hành kể từ ngày 01/01/2015. Sau hơn 9 năm thi hành, Luật đã thực sự đi vào đời sống, tác động tích cực đến việc đề cao vai trò của gia đình trong đời sống xã hội, nhận thức về pháp luật của người dân ngày càng được nâng lên. Các quan hệ pháp lý về hôn nhân và gia đình được đảm bảo, giữ gìn và phát huy truyền thống, phong tục, tập quán tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Các quy định của Luật được tuyên truyền tới người dân trên địa bàn xã, người dân thực hiện tốt các quy định của Luật hôn nhân và gia đình, đến nay trên địa bàn xã chưa phát

sinh vấn đề vướng mắc về việc thực hiện các chính sách, pháp luật về Hôn nhân và gia đình.

II. Công tác chỉ đạo, triển khai tuyên truyền, phổ biến Luật Hôn nhân và gia đình tại địa phương

1. Văn bản chỉ đạo, điều hành

Trên cơ sở kế hoạch của huyện hàng năm UBND xã đã ban hành kế hoạch số 28/KH-UBND ngày 10/02/2022 về Triển khai công tác phổ biến, giáo dục pháp luật; hòa giải ở cơ sở, Kế hoạch số 12/KH-UBND ngày 14/02/2021 về thực hiện Đề án “Giảm thiểu tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số giai đoạn 2021 - 2025” trên địa bàn xã Bằng Mạc, Kế hoạch số 15/KH-BTV ngày 30/5/2022 về tổ chức hoạt động kỷ niệm ngày gia đình Việt Nam và tháng hành động quốc gia về phòng chống, bạo lực gia đình năm 2022, Kế hoạch số 21/KH-UBND ngày 10/02/2023 về Triển khai công tác phổ biến, giáo dục pháp luật; hòa giải ở cơ sở, hôn nhân và gia đình, Kế hoạch số 13/KH-UBND ngày 20/5/2023 về triển khai các hoạt động hưởng ứng ngày gia đình Việt Nam, tháng hành động quốc gia về phòng chống bạo lực gia đình và tháng hành động về trẻ em vị thành niên năm 2023; Kế hoạch số 21/KH-UBND ngày 02/02/2024 về Triển khai công tác phổ biến, giáo dục pháp luật; hòa giải ở cơ sở, trong đó chú trọng nội dung về công tác thực hiện chính sách, pháp luật về Hôn nhân và Gia đình, đảm bảo tuyên truyền sâu rộng trong nhân dân, tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả luật Hôn nhân và gia đình.

2. Tổ chức thực hiện

Dựa trên kế hoạch các năm UBND xã đã tổ chức triển khai thực hiện tuyên truyền được 38 cuộc với hơn 2281 lượt người nghe, tuyên truyền qua hệ thống loa phát thanh được 56 lượt phát thanh, phát hơn 1000 tờ rơi pháp luật về hôn nhân gia đình do cấp trên phát hành, thường xuyên duy trì tủ sách pháp luật tại xã phục vụ người dân đọc, nghiên cứu tài liệu pháp luật.

Xã đã thành lập 01 câu lạc bộ nông dân với pháp luật, thực hiện công tác tuyên truyền và ngày càng mở rộng các hoạt động của câu lạc bộ đưa pháp luật đến gần với cuộc sống của người dân. Tuyên truyền nhân dân, cán bộ, công chức viên chức tích cực tham gia các cuộc thi tìm hiểu pháp luật. Ngoài ra UBND xã cũng tích cực phổ biến, giáo dục pháp luật thông qua các loại hình tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý, thông qua việc thực hiện giải quyết các thủ tục hành chính, hay mở hội nghị tại xã.

Xã có 08/08 tổ hòa giải cơ sở, hoạt động thường xuyên, liên tục đảm bảo hòa giải những vụ việc phát sinh trên địa bàn xã, đáp ứng nhu cầu của người dân, tích cực phổ biến, tuyên truyền pháp luật tới người dân trên địa bàn xã.

III. Đánh giá tình hình thực hiện Luật Hôn nhân và gia đình, các văn bản hướng dẫn thực hiện Luật Hôn nhân và gia đình tại địa phương

1. Các nội dung về kết hôn

- Điều kiện kết hôn Luật HNGĐ quy định tuổi kết hôn của nữ là đủ 18 tuổi, tuổi kết hôn của nam là đủ 20 tuổi, quy định này đảm bảo sự phù hợp về độ tuổi thành niên, độ tuổi có đầy đủ năng lực, hành vi dân sự theo quy định tại Bộ luật Dân sự, mặt khác đã góp phần hạn chế tình trạng tảo hôn, sự bền vững của hôn nhân và gia đình cũng như chất lượng sinh sản. Tuy nhiên, việc quy định tuổi kết hôn chênh lệch của nam và nữ cũng đặt ra vấn đề về bảo đảm bình đẳng giới, về sự đồng bộ với năng lực hành vi dân sự của người thành niên trong Bộ luật Dân sự. Thực tiễn áp dụng quy định về tuổi kết hôn trong giai đoạn từ tháng 01/01/2022 đến tháng 06/2024 trên địa bàn xã cho thấy không có tình trạng tảo hôn diễn ra trên địa bàn xã.

- Việc đăng ký kết hôn được UBND xã hướng dẫn người dân, đảm bảo thực hiện đúng, đủ, nhanh chóng, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho người dân, đảm bảo đúng quy định của pháp luật.

- 01/01/2022 đến tháng 6 2024 tổng số cuộc đăng ký kết hôn 33 trường hợp.

- Xử lý việc kết hôn trái pháp luật.

Kết hôn trái pháp luật là việc nam, nữ đã đăng ký kết hôn tại cơ quan nhà nước có thẩm quyền nhưng một bên hoặc cả hai bên vi phạm điều kiện kết hôn theo quy định tại Điều 8 Luật Hôn nhân và gia đình, cụ thể là: Nam chưa đủ 20 tuổi và nữ chưa đủ 18 tuổi hoặc người đã có vợ có chồng mà lại đòi đăng ký kết hôn với người khác được coi là vi phạm đối với Luật hôn nhân và gia đình; Nếu một trong hai bên hoặc cả hai bên bị lừa dối, bị cưỡng ép kết hôn thì bị coi là không tự nguyện kết hôn và vi phạm điều kiện về ý chí tự nguyện; Nếu một người mất năng lực hành vi dân sự mà vẫn được đăng ký kết hôn thì bị coi là vi phạm điều kiện về năng lực hành vi dân sự. Bên cạnh đó, các trường hợp như: Kết hôn giả tạo; tảo hôn; cưỡng ép, lừa dối kết hôn; kết hôn với người đang có chồng, có vợ; kết hôn giữa những người cùng dòng máu về trực hệ; giữa những người có họ trong phạm vi ba đời; giữa cha, mẹ nuôi với con nuôi; giữa người đã từng là cha, mẹ nuôi với con nuôi, cha chồng với con dâu, mẹ vợ với con rể, cha dượng với con riêng của vợ, mẹ kế với con riêng của chồng... cũng bị coi là kết hôn trái pháp luật. tuy nhiên trên địa bàn xã chưa phát sinh vi phạm dẫn đến phải xử lý việc kết hôn trái pháp luật. Tuy nhiên trong giai đoạn từ tháng 01/ 2022 đến tháng 06/2024 trên địa bàn xã không phát sinh vụ việc kết hôn trái pháp luật nào.

2. Vấn đề tảo hôn, chung sống như vợ chồng không đăng ký kết hôn

Trong giai đoạn từ tháng 01/ 2022 đến tháng 06/2024 trên địa bàn xã không phát sinh vấn đề tảo hôn, chung sống với nhau như vợ, chồng mà không được đăng ký kết hôn.

3. Vấn đề ly hôn:

- Hòa giải ở cơ sở:

Trong giai đoạn tháng 01/2022 đến tháng 06/2024 trên địa bàn xã không phát sinh vụ việc hòa giải trong lĩnh vực hôn nhân và gia đình mà các vụ việc chủ yếu được các bên đương sự khởi kiện trực tiếp tại tòa án.

- Qua theo dõi theo quyết định của tòa án từ 01/01/2022 đến tháng 6/2024 tổng số vụ việc ly hôn tòa án nhân dân huyện Chi Lăng gửi về xã là 14 vụ.

Hàng năm UBND xã xây dựng kế hoạch, tổ chức triển khai thực hiện kiện toàn tổ hòa giải ở cơ sở 8/8 tổ tại thôn trên địa bàn xã, các tổ hòa giải thường xuyên được bồi dưỡng, tập huấn kỹ năng, nghiệp vụ hòa giải cơ sở, đảm bảo thực hiện tốt công tác tuyên truyền pháp luật, tổ chức hòa giải kịp thời các vụ việc phát sinh trên địa bàn xã. Trên địa bàn xã các vụ việc hòa giải chủ yếu là các mâu thuẫn phát sinh trong lĩnh vực tranh chấp đất đai, mâu thuẫn dân sự.

- Việc thụ lý đơn ly hôn và hòa giải tại Tòa án như được thực hiện hòa giải, đối thoại theo thủ tục tố tụng tại tòa án.

- Thống kê số vụ việc ly hôn qua từng năm? So sánh số liệu? (Số liệu của tòa án)

Độ tuổi ly hôn từ 18-45 tuổi là ly hôn cao nhất

Các nguyên nhân dẫn đến ly hôn:

Nguyên nhân dẫn đến ly hôn có nhiều nguyên nhân khác nhau như: Bất đồng về quan điểm, lối sống tư tưởng vợ chồng không giống nhau, su thế xã hội phát triển, vợ, chồng đi làm ăn kinh tế mỗi người một nơi, lâu không ở gần nhau, dẫn đến phai nhạt tình cảm, cảm giỗ của xã hội nên mấy năm gần đây các vụ việc ly hôn là khá cao, hầu như đều có su thế tăng.

- Việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con sau ly hôn chủ yếu được các bên đương sự thỏa thuận tại tòa án theo bố hay theo mẹ.

Những trẻ em sau khi cha mẹ ly hôn, phản ứng tức thời của trẻ là sự hoảng sợ, cảm thấy không phải cha mẹ từ bỏ nhau mà là từ bỏ chính chúng. Tuy nhiên sau quá trình chăm sóc, nuôi dưỡng của gia đình, trực tiếp là ông, bà, cha hoặc mẹ khi được nhận trách nhiệm nuôi dưỡng con sau ly hôn thì trẻ phát triển bình thường và vẫn nhận được sự quan tâm, chăm sóc của cả gia đình, cha, mẹ đẻ của trẻ nhằm đảm bảo sự phát triển bình thường và môi trường sống tốt nhất cho trẻ nhưng vẫn thiếu thốn về tình cảm không đủ thương yêu có cả cha lẫn mẹ là những thiệt thòi cho trẻ khi các cặp vợ chồng sau khi ly hôn.

- Nghĩa vụ, quyền của cha mẹ không trực tiếp nuôi con sau ly hôn.

Thực tế việc thực hiện trên địa bàn xã cha, mẹ không trực tiếp nuôi con sau khi có sự thỏa thuận tại toàn án đều tôn trọng quyền của con được sống chung với người trực tiếp nuôi thực hiện nghĩa vụ cấp dưỡng cho con sau ly hôn. Thực hiện việc thăm nom con mà không ai được cản trở. Không phát sinh việc lạm dụng việc thăm nom để cản trở hoặc gây ảnh hưởng xấu đến việc trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con thì người trực tiếp nuôi con có quyền yêu cầu Tòa án hạn chế quyền thăm nom con của người đó.”

Tuy nhiên về vấn đề cấp dưỡng nuôi con mặc dù trong quyết định của tòa án có cấp dưỡng nuôi con đến 18 tuổi nhưng trong thực tế cho thấy việc thực hiện cấp dưỡng là chưa thực sự đầy đủ rất ít trường hợp thực hiện được hết nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con đến hết 18 tuổi.

Trên địa bàn xã không có các trường hợp Tòa án hạn chế quyền thăm nom con sau ly hôn.

Không có vụ việc thay đổi người trực tiếp nuôi con sau ly hôn.

- Vấn đề thi hành các quyết định có hiệu lực của Tòa án sau ly hôn

Các bản án, quyết định của tòa án có hiệu lực thi hành được cơ quan thi hành án dân sự tổ chức thực hiện. UBND xã đã phối hợp thực hiện với Chi cục thi hành án dân sự thực hiện tốt các quyết định của tòa án có hiệu lực, đảm bảo hiệu quả, chính xác.

- Các vấn đề vướng mắc về chia tài sản khi ly hôn.

Trong giai đoạn từ tháng 01/ 2022 đến tháng 06/2024 các vụ việc ly hôn trên địa bàn xã chưa phát sinh tranh chấp về tài sản sau khi ly hôn, tài sản chủ yếu được người vợ để lại cho con và chồng, không có phát sinh tranh chấp về tài sản chung.

IV. Đánh giá chung

- Thuận lợi:

Được sự quan tâm của cấp ủy đảng chính quyền chỉ đạo sát sao trong công tác tuyên truyền Luật hôn nhân và gia đình.

Các ngành và đoàn thể phối hợp vào cuộc tuyên truyền, phổ biến giáo dục pháp luật, đến người dân đã hiểu và nắm bắt được các quy định của pháp luật nên tình hình vi phạm pháp luật về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống được hạn chế, tạo ý thức chủ động, tích cực tìm hiểu pháp luật và thói quen chấp hành pháp luật của người dân.

Hiệu quả của công tác tuyên truyền phổ biến giáo dục pháp luật đã góp phần nâng cao ý thức, trách nhiệm của người dân chính sách, pháp luật về hôn nhân và gia đình, góp phần nâng cao chất lượng dân số và nguồn nhân lực; xóa đói giảm nghèo, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần của người dân.

- Khó khăn, vướng mắc.

Hình thức tuyên truyền, vận động chưa phong phú, chưa tạo được sự thu hút đối với các đối tượng tuổi vị thành niên và cha mẹ có con trong độ tuổi vị thành niên quan tâm đến các vấn đề về hôn nhân và gia đình.

UBND xã thường xuyên theo dõi, bám sát các hoạt động đăng ký kết hôn đảm bảo chính xác, đầy đủ tuy nhiên tại địa phương số người trẻ trong độ tuổi kết hôn đi làm việc tại các công ty ngoài tỉnh dẫn đến khó nắm bắt tình hình thực tế mà chỉ có thông tin khi cá nhân công dân đến thực hiện các thủ tục hành chính để thực hiện đăng ký kết hôn.

V. Kiến nghị, đề xuất:

- Cấp trên tiếp tục tập huấn cho đội ngũ những người thực hiện công tác phổ biến giáo dục pháp luật ở cơ sở (tuyên truyền viên, hòa giải viên ở cơ sở, người có uy tín trong cộng đồng dân cư) trong việc tuyên truyền, phổ biến pháp luật về hôn nhân và gia đình trong cộng đồng dân cư.

- Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo quản lý, tuyên truyền và nâng cao trách nhiệm trong thực hiện các quy định của pháp luật về hôn nhân và gia đình; đưa mục tiêu, nhiệm vụ về hôn nhân và gia đình vào Nghị quyết của Cấp ủy đảng, chương trình, kế hoạch hoạt động hàng năm của chính quyền và các đoàn thể chính trị - xã hội, trường học.

- Hỗ trợ kinh phí cho các tuyên chyền viên pháp luật tại cơ sở để thực hiện công tác tuyên truyền pháp luật ngày một tốt hơn.

- Trên đây là báo cáo tình hình thực hiện chính sách, pháp luật về hôn nhân và gia đình giai đoạn 2022 - 2024 xã Bằng Mạc./.

Nơi nhận:

- TT Đảng ủy, HĐND (BC);
- Các thành viên đoàn giám sát (BC);
- Lưu VT.

TM. ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ
KT.CHỦ TỊCH
PHÓ CHỦ TỊCH

Triệu Thị Diệp